

وظائف کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

- ۱- طرح مسائل ومشکلات حفاظتی و بهداشتی در جلسات کمیته و ارائه پیشنهادات لازم به کارفرما جهت رفع نواقص و سالم سازی محیط کار .
- ۲- انعکاس کلیه ایرادات و نواقص حفاظتی و بهداشتی و پیشنهادات لازم جهت رفع آنها به کارفرمای کارگاه .
- ۳- همکاری و تشریک مساعی با کارشناسان بهداشت حرفه ای و بازرسان کار جهت اجرای مقررات حفاظتی و بهداشت کار
- ۴- توجیه و آشنا سازی کارگران نسبت به رعایت مقررات و موازین بهداشتی و حفاظتی در محیط کار .
- ۶- پیشنهاد به کارفرما جهت تشویق کارگرانی که در امر حفاظت فنی و بهداشت کار علاقه و جدیت دارند .
- ۷- پیگیری لازم به منظور تهیه و ارسال صورجلسات کمیته و همچنین فرمهای مربوط به حوادث و بیماریهای ناشی از کار به ارگانهای ذیربط .
- ۸- پیگیری لازم در انجام معاینات قبل از استخدام و معاینات ادواری بمنظور پیشگیری از ابتلاء کارگران به بیماریهای ناشی از کار و ارائه نتایج حاصله به مراکز بهداشت مربوطه .
- ۹- اعلام موارد مشکوک به بیماریهای حرفه ای از طریق کارفرما به مرکز بهداشت مربوطه و همکاری در تعیین شغل مناسب برای کارگرانی که به تشخیص شورای پزشکی به بیماریهای حرفه ای مبتلا شده ویا در معرض ابتلاء آنها قرار دارند . (موضوع تبصره ۱ ماده ۹۲ قانون کار)
- ۱۰- جمع آوری آمار و اطلاعات مربوطه از نقطه نظر مسائل حفاظتی و بهداشتی و تنظیم وتکمیل فرم صورت نواقص موجود در کارگاه .
- ۱۱- بازدید ومعاينه ابزار کار ؛ وسایل حفاظتی و بهداشتی در محیط کار و نظارت بر حسن استفاده از آنها .
- ۱۲- ثبت آمار حوادث و بیماریهای ناشی از کار کارگران و تعیین ضریب تکرار و ضریب شدت سالانه حوادث .
- ۱۳- نظارت بر ترسیم نمودار میزان حوادث و بیماریهای حرفه ای و همچنین نصب پوسترهای آموزشی ، بهداشتی و حفاظتی در محیط کار .
- ۱۴- اعلام کانونهای ایجاد خطر ات حفاظتی وبهداشتی در کارگاه .
- ۱۵- نظارت بر نظم وترتیب و آرایش مواد اولیه و محصولات و استقرار ماشین آلات و ابزار کار به نحو صحیح و ایمن و همچنین تطابق صحیح کار و کارگر در محیط کار
- ۱۶- تعیین خط ومشی روشن و منطبق با موازین حفاظتی و بهداشتی بر حسب شرایط اختصاصی هر کارگاه جهت حفظ و ارتقاء سطح بهداشت و ایمنی محیط کار و پیشگیری از ایجاد حوادث احتمالی و بیماریهای شغلی .
- ۱۷- تهیه وتصویب و صدور دستورالعملهای اجرایی حفاظتی و بهداشتی جهت اعمال در داخل کارگاه در مورد پیشگیری از ایجاد عوارض و بیماریهای ناشی از عوامل فیزیکی ؛ شیمیایی ؛ ارگو نومیکی ؛ بیولوژیکی و روانی محیط کار .

شرح وظایف مسئول بهداشت حرفه ای در کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

- ۱- آشنا نمودن مدیر عامل - مدیران اعضاء کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار و کارگران با جایگاه بهداشت حرفه ای در صنعت - جایگاه بهداشت حرفه ای در قوانین ایران و اثرات مثبت رعایت دستورالعملهای بهداشت حرفه ای در پیشرفت صنعت و سلامت کارگران.
- ۲- تهیه و ارسال برنامه حضور فعال مسئول بهداشت حرفه ای کمیته در کارخانه بر اساس جدول زیر:
 - کارخانجات دارای ۲۵ تا ۹۹ نفر حداقل یکروز در هفته
 - کارخانجات دارای ۱۰۰ تا ۴۹۹ نفر حداقل دو روز در هفته
 - کارخانجات دارای ۵۰۰ نفر و بالاتر به طور تمام وقت و فعال نمودن مرکز بهداشت کار
- ۳- اعلام برنامه آموزش بهداشت بر اساس رویکرد جدید آموزش بهداشت با توجه به نیاز اعم از بهداشت فردی - عمومی - خانواده و بهداشت حرفه ای و ... که رؤس آموزشهای ارائه شده بایستی در پرونده کارگران ثبت و آموزشها به طرق مختلف استمرار داشته باشند .
- ۴- شناسایی شغل‌های موجود و تعداد پرسنل هر شغل بر اساس تماس با عوامل زیان آور محیط کار و ارائه راه حل‌های متناسب جهت کنترل عوامل و ارائه پیش نویس دستورالعملهای لازم جهت انجام کار سالم و بهداشتی به کمیته
- ۵- برنامه ریزی جهت اندازه گیری حداقل سالی عوامل زیان آور
- ۶- بررسی و بازدید بهداشتی از تسهیلات و تاسیسات یکبار عوامل زیان آور محیط کار و ارسال نتایج به مرکز بهداشت و پیگیری لازم جهت کنترل و اعلام نظریه بر اساس دستورالعمل مربوطه به کمیته به طور مکتوب
- ۷- نظارت بر تهیه و استفاده صحیح از وسایل حفاظت فردی متناسب و با رعایت ماده ۹۱ قانون کار
- ۸- تهیه پیش نویس دستورالعمل جهت انجام معاینات کارگری (قبل از استخدام و دوره ای) برای شغل‌های موجود و تهیه جدول آزمایشات روتین و اختصاصی شغل‌های موجود با همکاری پزشک متخصص طب کار و یا پزشک عمومی دوره دیده طب کار مجاز
- ۹- نظارت بر اجرای برنامه های مبارزه با حشرات و جوندگان موذی و تهیه برنامه اجرایی مناسب
- ۱۰- بررسی خلاصه نتایج معاینات سالیانه و مشخص نمودن رابطه معنی دار بین نتایج معاینات و عوامل زیان آور موجود محیط کار
- ۱۱- ارسال صور تجلسات بر اساس فرم پیش نهادی به روش بررسی تصمیمات جلسه فنی و سپس اتخاذ تصمیمات جدید و مشخص نمودن مسئول پیگیری
- ۱۲- سایر موارد

شرح وظایف کارشناس بهداشت حرفه ای شاغل در کارخانجات

ماده ۱: کارشناس بهداشت حرفه ای به فردی اطلاق می گردد که دارای حداقل مدرک کارشناسی بهداشت حرفه ای از یکی از دانشگاههای معتبر بوده و پس از مشخص شدن وضعیت طرح نیروی انسانی در واحد تولیدی بعنوان مسئول بهداشت حرفه ای

شناخته و مشغول به کار شود و ضمن نیازسنجی، سیاستگزاری، برنامه ریزی و بودجه بندی درازمدت در جهت حفظ و ارتقاء سطح سلامت نیروی کار و وظیفه اطلاع رسانی، بالابردن سطح آگاهی و هدایت و ترغیب مدیریت در خصوص سرمایه گذاری در طرحهای سالم سازی محیط کار را به انجام رساند.

کارشناس بهداشت حرفه ای از یکسوم جری فعالیت های فوق الذکر بوده و از سوی دیگر عضویت دائمی کمیته حفاظت فنی و بهداشت کارخانه را عهده دار می باشد و موظف است ضمن شرکت در جلسات کمیته مذکور بر اساس آیین نامه های مصوب در کلیه اموری که مربوط به سالم سازی محیط کار و ایجاد شرایط مطلوب و تسهیلات مناسب برای کارگرمی باشد اظهار نظر فنی نماید و مدیریت کارخانه بعنوان بالاترین مقام اجرائی کمیته مزبور موظف است پیشنهادهای فنی وی را جهت اجراء به قسمت های ذیربط ابلاغ نماید.

تبصره: در صورت عدم توافق در اجرای پیشنهادات کارشناس نظریه کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان قطعی و لازم الاجراء خواهد بود.

ماده ۲: شرح وظایف کارشناس بهداشت حرفه ای به قرار ذیل اعلام میگردد:

- ۱- سیاستگزاری، برنامه ریزی و نظارت فنی و اداری بر تشکیلات بهداشت حرفه ای تحت سرپرستی.
- ۲- نظارت فنی بر جذب کارکنان جدید، استفاده، تغییر شغل، یا اشتغال بکار فرد پس از غیبت بیش از سه روز برای اعمال ضوابط بهداشت حرفه ای در جایگزینی فرد در شغل مناسب با هماهنگی پزشک دوره دیده طب کار.
- ۳- ایجاد هماهنگی درون بخشی و برون بخشی برای جلب مشارکت فعال یا جلب همکاری عوامل مؤثر در ارتقاء اجرای برنامه های بهداشت حرفه ای در سطح واحد تولیدی.
- ۴- ایجاد ارتباط و هماهنگی و مشارکت فعال در برنامه ها با کارشناسان بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت منطقه و واحد تولیدی برای همگامی و همسوس نمودن فعالیت های بهداشت حرفه ای کارخانه با برنامه های ملی و منطقه ای و اجرای برنامه های جاری در سطح کارخانه بر حسب مورد، از قبیل خانه بهداشت کارگری، ایستگاه بهگر
- ۵- مطالعه، جمع آوری و بررسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات اولیه مورد نیاز جهت سیاستگزاری و برنامه ریزی و اجرای برنامه های سالم سازی محیط کار و انجام مراقبتهای بهداشتی درمانی شاغلین اعم از اطلاعات پرسنلی، اطلاعات فنی و تکنولوژیک، سایر اطلاعات عام یا ویژه.
- ۶- بازدید منظم مطابق با برنامه از قبل تدوین شده از قسمت های مختلف کارخانه و ثبت گزارشات بازدید و انعکاس آنها به مدیریت کارخانه و کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار جهت اطلاع از وضعیت بهداشت حرفه ای و اتخاذ تصمیم نهائی برای رفع مشکلات موجود.

- ۷- شناسائی، نمونه برداری، اندازه گیری وارزشیابی عوامل زیان آور محیط کار که بنحوی از انحاء سلامت جسمی، روانی اجتماعی شاغلین را مورد تهدید قرار می دهد .
- ۸- بررسی عوامل ارگونومیک محیط کار و ارائه راه حل‌های مناسب جهت انجام صحیح کار، و یا تغییرات لازم در خط تولید یا فعالیت مورد نظر و ارائه پیشنهادات در خصوص مناسب نمودن ابزار کار و وسایل مورد استفاده و با همکاری متخصصین و مهندسیین مرتبط .
- ۹- برنامه ریزی و نظارت در جهت پایش (نمونه برداری، سنجش وارزشیابی مستمر) عوامل زیان آور به منظور اجرای حدود تماس شغلی مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی .
- تبصره : در صورتیکه کارخانه فاقد دستگاهها/متخصصین ذیربط جهت پایش عوامل زیان آور وارزشیابی باشد کارشناس بهداشت حرفه ای موظف است هماهنگی‌های لازم جهت فراهم آمدن امکانات مورد نیاز از بخش خصوصی یا دولتی جهت این نوع پایش‌ها را بعمل آورد .
- ۱۰- ارائه راه حل‌های فنی و مهندسی، اداری (گردش کار و.....) در جهت مواجهه و تماس شاغلین واحدهای تولیدی با عوامل زیان آور موجود.
- تبصره : اجرای روش‌های کنترلی پس از بررسی پیشنهادهای مختلف فنی و مهندسی و اعلام نظر نهائی کارشناسان بهداشت حرفه ای انجام میپذیرد .
- ۱۱- برنامه ریزی و نظارت بر حسن اجرای کلیه ضوابط کمی و کیفی مندرج در آئین نامه " تاسیسات کارگاه از نظر بهداشت " .
- ۱۲- بررسی و شناخت و اعلام نظر در خصوص مشاغل سخت و زیان آور قبل یا بعد از تصویب در کمیته کارهای سخت و زیان آور استان
- ۱۳- درجه بندی هر یک از مشاغل موجود در واحد تولیدی جهت الویت بندی و برنامه ریزی بهداشت حرفه ای و طب کار .
- ۱۴- برنامه ریزی و اجرای برنامه های آموزشی جهت شاغلین در سطح واحد / واحدهای تولیدی بنحوی که علاوه بر ارتقاء سطح آگاهی، موجب تغییر نگرش، باورها و عملکرد و رفتارهای بهداشتی کارگران گردیده است تا در اجرای موازین بهداشت و سالمسازی محیط کار مشارکت فعال جویند .
- ۱۵- تشکیل جلسات آموزشی - توجیهی جهت سرپرستان خط تولید و مسئولین ذیربط در زمینه اهداف و برنامه بهداشت حرفه ای .
- ۱۶- تهیه و تدوین و تنظیم مواد و وسایل کمک آموزشی اعم از پوستر، پمفلت، مقاله، فیلم، اسلاید و ... مورد نیاز جهت شاغلین کارخانه و سایر گروه‌های هدف
- ۱۷- همکاری و مشارکت فعال در برگزاری گردهمایی‌ها، سمینارها،...مختلف بهداشت حرفه ای در سطح منطقه ای و محلی .
- ۱۸- ارائه راه حل‌های مناسب در جهت رفع نواقص اعلام شده از طرف کارشناسان بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان منطقه در ظرف مهلت مقرر.
- ۱۹- شرکت فعال در جلسات کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار و انجام کلیه مکاتبات لازم با تایید نهایی مدیریت کارخانه، انجام میگیرد اعم از دعوت نامه ها گزارشات ارسالی به مرکز بهداشت منطقه و سایر ارگانهای ذیربط .

- ۲۰- بررسی هرگونه تغییر در تکنولوژی خط تولید، در مواد اولیه، نهایی، یا جابجایی ماشین آلات یا افزایش ظرفیت تولید کارخانه و غیره برای پیشگیری و کنترلی هرگونه مواجهه مخاطره آمیز شاغلین با عوامل زیان آور احتمالی و ارائه گزارش لازم به مدیریت واحد تولیدی.
- ۲۱- شرکت در مطالعه و طبقه بندی مشاغل به منظور نظارت بر تطابق کار و کارگر و واگذاری کارهای متناسب به کارگران بالاصح کارگران معلول با توجه به توانایی جسمی روانی آنان.
- ۲۲- برنامه ریزی، نظارت و فراهم آوردن شرایط لازم برای دسترسی شاغلین به خدمات بهداشتی اولیه (PHC).
- ۲۳- برنامه ریزی، نظارت، پایش و ارزشیابی در جهت میل به حسن اجرای معاینات کارگری شاغلین واحد تولیدی.
- ۲۴- نظارت بر ثبت صحیح و دقیق اطلاعات شغلی مورد نیاز در فرمهای معاینات کارگری مصوب و هماهنگی با پزشک دوره طب کار در جهت تشخیص به هنگام بیماری / عارضه ناشی از کار در بین شاغلین.
- تبصره: در صورتیکه تعداد شاغلین کمتر از ۲۰۰ نفر باشد و کارخانه امکان دسترسی به کاردان بهداشت حرفه ای / بهداشتی کار / بهرگر را ندارد کارشناس شخصا نسبت به تکمیل صفحه اول فرم معاینات کارگری مصوب اقدام می نماید.
- ۲۵- مشاوره با پزشک دوره دیده طب کار در خصوص ادامه بکار فرد و بحث و بررسی و اعلام نتیجه نهائی.
- تبصره: در صورت عدم توافق، نظر کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان منطقه قطعی خواهد بود.
- ۲۶- مطالعه و بررسی و تجزیه و تحلیل علل و منشاء غیبت شاغلین و راههای پیشگیری و کنترل حوادث.
- بیماریهائی که موجب تعطیل کار یا غیبت شاغلین شده است و ارائه پیشنهادات فنی لازم به مدیریت واحد تولیدی
- ۲۷- ثبت صحیح اطلاعات، جمع آوری، تجزیه و تحلیل آماری و حداقل تهیه جداول و نمودارهای مربوط به بیماریهای ناشی از کار و اطلاعات مربوط به شرایط بهداشت کار، کارگرو محیط کار و خدمات بهداشتی ارائه شده و اعلام آن به مدیریت واحد تولیدی و مراجع ذیربط.
- ۲۸- اعلام موارد بیماری ناشی از کار ثبت شده به مراکز بهداشت ذیربط مطابق با فرمهای ابلاغ شده از سوی این مراکز.
- ۲۹- مطابق با آیین نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار در صورتیکه کارشناس بهداشت حرفه ای مسئولیت حفاظت فنی رانیز عهده دار باشد باید اقدامات ذیل را بعمل آورد :

 - ۱- برنامه ریزی، هماهنگی و همکاری در جهت حفاظت گذاری دستگاههای حادثه آفرین و نظارت مستمر در جهت استفاده صحیح از حفاظهای مذکور.
 - ۲- بازدید منظم و ثبت اطلاعات، جمع آوری، تجزیه و تحلیل آماری و حداقل تهیه جداول و نمودارهای مربوط به حوادث و تعیین علل حوادث و غیبتهای ناشی از حوادث و اعلام آن به مدیریت واحد تولیدی و مراجع ذیصلاح.
 - ۳- بررسی، برنامه ریزی و نظارت بر تهیه، توزیع و کاربرد صحیح وسایل حفاظت فردی.
 - ۴- نظارت بهداشتی بر کارگران موقت (روزمزد،) و وابسته به واحد تولیدی.
 - ۵- طرح سریع هرگونه عامل زیان آور برای سلامتی شاغلین و ساکنین اطراف کارخانه در کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار جهت رفع سریع معضل.
 - ۶- ارائه نظرات و پیشنهادات در جهت ارتقاء برنامه های بهداشت حرفه ای به مرکز بهداشت شهرستان.
 - ۷- ایجاد هماهنگی و همکاری بین مدیریت واحد تولیدی و مسئول بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان در جهت اجرای طرحهای پژوهشی و اجرایی ملی و منطقه ای.

ماده ۳:

این بخشنامه مشتمل بر ۳ ماده، ۵ تبصره و ۳۴ بند در جهت انجام وظایف کارشناسان بهداشت حرفه ای شاغل در کارخانجات تدوین تاپس از ابلاغ، نظارت، پایش و ارزشیابی فعالیتهای کارشناسان مزبور بر مبنای مفاد انجام پذیرد

دستورالعمل اجرایی آیین نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

۱- با توجه به تبصره ۲ ماده ۲ آیین نامه :

در کارگاههاییکه بیش از ۱۰۰ نفر کارگر دارند تعیین مسئول بهداشت حرفه ای منوط به دارا بودن مدرک کاردانی یا کارشناسی بهداشت حرفه ای و یا پزشک با دارا بودن دوره باز آموزشی طب کار در دو سال اخیر می باشد .

۲- با توجه به تبصره ۴ ماده ۲ آیین نامه :

در کارگاههاییکه بین ۲۵ - ۱۰۰ نفر کارگر دارند در صورتیکه مسئول بهداشت حرفه ای کاردان یا کارشناس بهداشت حرفه ای و یا پزشک با دارا بودن مدرک باز آموزشی طب کار در دو سال اخیر نباشد . فرد انتخاب شده باید یکی از مدیران بوده و حتماً دوره آموزشی بشرح ذیل را با هزینه کارفرما طی نموده و گواهی لازم را از مرکز بهداشت استان مربوطه اخذ نماید .

الف) کارگاههاییکه بین ۲۵ تا ۵۰ نفر کارگر دارند مدت آموزش ۱/۵ ماه خواهد بود .

ب - کارگاههاییکه بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر کارگر دارند مدت آموزش ۳ ماه خواهد بود .

۳- با توجه به ماده ۳ آیین نامه :

در کارگاههاییکه کمتر از ۲۵ نفر کارگر دارند و مشمول آیین نامه کارهای سخت و زیان آور هستند ضمن هماهنگی با بازرسین ادارات کار و امور اجتماعی استانها حتماً باید کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار تشکیل گردد .

۴- با توجه به تبصره ۳ ماده ۳ آیین نامه :

در کارگاههاییکه کمتر از ۲۵ نفر کارگر دارند و مسئول حفاظت فنی و بهداشت حرفه ای یک نفر می باشد صلاحیت فرد مذکور باید ابتدا توسط اداره کار و امور اجتماعی استان مربوطه مورد تأیید قرار گرفته و در صورت تأیید فرد مزبور توسط مرکز بهداشت و گذراندن دوره آموزشی یکماهه با هزینه کارفرما می تواند بعنوان مسئول حفاظت فنی و بهداشت حرفه ای عمل نماید .

۵- شرایط تشکیل دوره های آموزشی بشرح ذیل اعلام میگردد :

الف) تعداد افراد شرکت کننده در دوره آموزشی حداقل ۱۰ و حداکثر ۲۰ نفر باشد .

ب) حدود هزینه هر نفر شرکت کننده در کلاس که باید از کارفرما اخذ گردد مبلغ ریال برآورد میگردد که صرفاً شامل هزینه چاپ و تکثیر جزوات آموزشی و حق التدریس مدرسین می باشد . بدیهی است هزینه اعلام شده بصورت تقریب بوده و با برآورد منطقی و در نظر گرفتن شرایط هر استان با توافقی که با کارفرمایان بعمل می آید می تواند تغییر نماید .

ج) هزینه محل اقامت و صرف غذا نیز بعهده کارفرمای مربوطه بوده که راساً توسط نامبرده در اختیار شرکت کننده در کلاس طبق مقررات مربوطه قرار خواهد گرفت .

- د) با توجه به اینکه ممکن است گروهی از مدیران فنی و مسئولین کار خانه یا کارگاه در دوره آموزشی شرکت نمایند توصیه می شود که ضمن توافق با مقامات آموزشی دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی کلاسها حتی الامکان در محل های آموزشی تشکیل گردد .
- ه) بدیهی است عنوان دروسی که باید تدریس گردد ، مدت مورد نیاز برای آموزش و شرایط تحصیلی مدرسین متعاقباً اعلام خواهد شد .